

Posudek oponenta na diplomovou práci V. Knapové „Členství v církvích a náboženských společnostech v České republice“, 56 str. 7 str. pramenů, literatury a elektronických zdrojů

Diplomantka shromáždila a „z předem vybraných hledisek“ (vypočítaných na str. 57), jinde uvádí aspektů (např. str. 4) zkoumala údaje o členství ve všech registrovaných církvích a náboženských společnostech na území ČR. V závěru (str. 54 a n.) se pokusila formulovat, jednak zjištění společná všem církvím a náboženským společnostem, jednak typové odlišnosti s uvedením příkladů výskytu. Postupovala systematicky s cílem dosáhnout úplnosti.

V úvodu i závěru práce mluví o sobě vždy jako o autorovi. Důvod, proč použila mužského rodu jsem nezjistil. Bez ohledu na angl. abstrakt je práce předkládána přece v češtině.

Vícekrát byl v textu použit pojem „právní status“ členů církví a nábož. společností. Klíčovou otázkou je, zda-li jde z pohledu platného českého práva skutečně o vztah právní, eventuelně nakolik, popřípadě, jedná-li se o vztah mimoprávní, jak zasahuje a ovlivňuje skutečné právní vztahy konfesního a mezikonfesního práva. O tom se v práci žel hovoří jen minimálně. A právě to byl za platnosti zákona č. 308/1991 Sb. a z části i nyní je (a určitě v budoucnu bude) skutečný problém provázející registraci nové církve, respektive eventuelní budoucí „mezistupňový“ přesun takové církve do skupiny registrované v privilegovaném druhém stupni. Jinými slovy: kdo mají být (a ve skutečnosti jsou) ti, kteří podepisovali a budou podepisovat archy předkládané k žádostem o registraci.

Jinou otázkou je v jakém právním poměru jsou údaje zjištěné při sčítání lidu o církevní příslušnosti k vlastním údajům vnitrocírkevním. Jistě, že zatím v žádném, ale nedochází tu k nějakým zkreslením při stanovení celkových objemů finančních částek, jimiž stát hradí kultové náklady (zejména platy duchovenstva) některých církví a náboženských společností?

Dalším, problémem je „nárok“ na sňatkový úkon vůči církvi, k níž žadatel člensky nepřísluší, protože manželské předpisy neomezují tyto úkony jen na ty a pro ty, kteří k dané církvi – náboženské společnosti patří. O něčem z toho bylo před časem v literatuře psáno (např. AUC-Iurudica 1-2/1999, str. 206 a n.) a též judikatura ústavního soudu řešila věc z tohoto tématického okruhu (IUS 27/95). Přijetí nového zákona (3/2002) bylo v mnohém vyvoláno právě snahou o usnadnění vzniku dalších (i marginálních) subjektů vstoupivších do státního církevního práva s nejasnou a proměnlivou „členskou základnou“.

Autorčina práce vykazuje jistě poctivé úsilí, ale méně skutečné právní invence.
K obhajobě ji doporučuji.

V Praze dne 14.1.2009

Doc. JUDr. Vladimír Kindl